

लीलोत्खातमृणालकाण्डकवलच्छेदे U. 3. 16; Amaru. 95; Ms. 1. 46, 48, Māl. 3. 34. -4 Any division of a work, such as a chapter of a book; as the seven Kāṇḍas of the Rām. -5 A separate department or subject; e. g. कर्म^० &c. -6 A cluster, bundle, multitude. -7 An arrow. मनो दृष्टिगतं कृत्वा ततः काण्डं विसर्जयेत् Dhanur. 30; Mb. 5. 155. 7. -8 A long bone, a bone of the arms or legs. -9 cane, reed. -10 A stick, staff. -11 Water. निवृत्ताः काण्डचित्राणि क्रियन्ते दाशबन्धुभिः Rām. 2. 89. 18. -12 Opportunity, occasion. -13 Private place. -14 A kind of measure. -15 Praise, flattery. -16 A horse. -17 Vile, bad, sinful (at the end of comp. only). -ण्डी A little stock or stem; Rāj. T. 7. 117. -Comp. -अनुसमयः Performance of all the details with reference to one thing or person first, then doing them with reference to the second, and so on (see अनुसमय). -ऋषिः A class of sages including Jaimini. -कारः (-रिन्) a maker of arrows कुसीदवृत्तयः काण्डकारिणश्चाहितुण्डिकाः Śiva. B. 31. 22. (-रम्) the betel-nut. -गोचरः an iron arrow. -तिकः, -तिककः N. of a tree (Mar. काडेचिराईत). -पटः, -पटकः a screen surrounding a tent, curtain (Mar. कनात); उल्लिखितकाण्डपटकान्तरलीयमानः Śi. 5. 22; उल्लोचैः काण्डपटकैः अनेकैः पटमण्डपैः Śiva. B. 22. 61. ततः स्वमेवागारमानीय काण्डपटपरिक्षिप्ते विविक्तोद्देशे Dk. 'अपटः काण्डपटी स्यात्' इति वैजयन्ती. -पातः an arrow's flight, range of an arrow. -पुष्पम् The कुन्द flower. -पृष्ठः 1 one of the military profession, a soldier; cf. काण्डस्पृष्टः. -2 the husband of a Vaiśya woman. -3 an adopted son, any other than one's own son. -4 (as a term of reproach) a base-born fellow, one who is faithless to his family, caste, religion, profession &c. In Mv. 3 Jāmadagnya is styled by शतानन्द as काण्डपृष्ठ. (स्वकुलं पृष्ठतः कृत्वा यो वै परकुलं व्रजेत् । तेन दुश्चरितेनासौ काण्डपृष्ठ इति स्मृतः ॥). -ष्टम् the bow of Karṇa & Kāma. -भङ्गः, -भङ्गम् a fracture of the bone or limbs. -वीणा the lute of a Chāṇḍāla. -सन्धिः a knot, joint (as of a plant). -स्पृष्टः one who lives by arms, a warrior, soldier. -हीनम् a kind of grass.

काण्डमायनः N. of a grammarian.

काण्डवत् m. An archer.

काण्डारः A kind of mixed caste.

काण्डालः A reed-basket.

काण्डिका 1 A kind of corn (Mar. लांक). -2 A kind of gourd. -3 A part or division of a book.

काण्डीरः [काण्ड-इरन् ईरच् वा P. V. 2. 111.] An archer (this word also is sometimes used like काण्डपृष्ठ as a term of reproach; cf. Mv. 3.)

काण्डेरी The Mañjiṣṭhā plant.

काण्डोलः A basket of reed; see कण्डोल.

काण्वः A descendant or follower of Kaṇva. -ण्वाः m. pl. The school of Kāṇvas.

कात् ind. An exclamation of abuse or insult, usually in combination with कृ; कात्कृ to insult, dishonour; यन्मयेध्वर्यमतेन गुरुः सदसि कात्कृतः Bhāg. 6. 7. 11.

कातन्त्रम् N. of a grammar (said to have been written by Śarvavarman through the favour of Kārttikeya).

कातर a. [ईषत्तरति स्वकार्यसिद्धिं गच्छति तू-अच् कोः कादेशः Tv.] 1 Cowardly, timid, discouraged; वर्जयन्ति च कातरान् Pt. 4. 42; Amaru. 8, 34, 77; R. 11. 78; Me. 79. -2 Distressed, grieved, afraid; किमेवं कातरासि Ś. 4. -3 Agitated; perplexed, confused; उन्मत्तप्रेमसंरम्भादारभन्ते यदङ्गनाः । तत्र प्रत्यूहमाघातुं ब्रह्मापि खलु कातरः ॥ Bh. 1. 60. -4 Tremulous through fear (as eyes); R. 2. 52; Amaru. 79. -5 Eager; सन्तं वयसि केशोरे मृत्यानुग्रहकातरम् Bhāg. 3. 28. 17. -रः 1 A large kind of fish. -2 A boat, raft.

कातर्यम् Cowardice; कातर्यं केवला नीतिः शौर्यं श्वापदचेष्टितम् R. 17. 47.

कातलः A large species of fish.

काति a. Wishing, desiring.

कातीय a. Belonging to Kātyāyana. -यः A pupil of the sage.

कात्यायनः 1 N. of a celebrated writer on grammar who wrote Vārtikas to supplement the Sūtras of Pāṇini; न स्म पुराद्यतन इति ब्रुवता कात्यायनेनेह Mbh. on P. III. 2. 118; Rām. 2. 67. 3. -2 N. of a sage who is a writer on civil and religious law; Y. 1. 4. -Comp. -सूत्रम् the Śrauta sūtras of Kātyāyana.

कात्यायनी 1 An elderly or middle aged widow (dressed in red clothes). -2 N. of a wife of Yājñavalkya मैत्रेयी च कात्यायनी च Bri. Up. 4. 5. 1. -3 N. of Pārvaṭī; cf. उमा कात्यायनी गौरी काली हैमवतीश्वरी Ak. -Comp. -तन्त्रम् n. a Tantra containing the description of the methods of दुर्गापूजा and said to have been composed by Śiva. -पुत्रः, -सुतः N. of Kārttikeya.

कात्यायनीय a. Composed by Kātyāyana. -यः A pupil of the sage.

कातुः A well.

काथंचित्क a. (-त्की f.) Accomplished with difficulty. यथैव तस्य काथंचित्कः प्रयोगः एवं वृत्तिरपि भविष्यति Mbh. on P. V. 1. 119.

काथिकः [कथायां साधुः, कथा-ठक्] A narrator of stories; also a writer of stories.

कादम्बः [cf. Uṇ. 4. 83] 1 A kind of goose (कलहंस); कश्चित्खगानां प्रियमानसानां कादम्बसंसर्गवतीव भूमिः R. 13. 55; R̥s. 4. 9. -2 An arrow; कादम्बानामेकपातैरसीव्यत् Śi 18. 29; cf. कादम्बमार्गशराः Ak. -3 A sugar-cane. -4 The Kadamba tree. -म्बम् Flower of the Kadamba tree; कादम्बमर्षोद्गतकेसरं च R. 13. 27.